

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

MIDZOMERNACHTSDROOM
(A MIDSUMMER NIGHT'S DREAM)

door

William Shakespeare

Vertaling & bewerking : Peter Ké

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2016
Nr. 2019

PERSONAGES

Theseus	hertog van Athene
Hippolyta	verloofde van Theseus
Philostrates	kamerheer van Theseus
Egeus	vader van Hermia
Hermia	
Lysander	
Demetrius	Atheense jongeren
Helena	
Peter	
Nick	
Robin	Atheense werklui en
Joppe	amateur toneelspelers
Francis	
Tom	
Elf	eerste bediende van Titania
Puck	eerste bediende van Oberon
Oberon	elfenkoning
Titania	elfenkoningin
Mosterdzaad	
Erwtebloesem	elfen
Ragfijn	
Elfen, bedienden	figuratie
Knaapje	

*E E R S T E B E D R I J F*Het paleis van Theseus.

THESEUS : Lieve, lieve Hippolyta, het is gek maar hoe korterbij de dag van ons huwelijk, hoe langer de resterende dagen lijken te duren.

HIPPOLYTA : En de nachten?

THESEUS : En vooral de nachten!

HIPPOLYTA : Ach, die laatste vier dagen zullen snel voorbij zijn, je zal zien.

(Philostrates komt net op een intiem moment binnen)

PHILOSTRATES : Excuseer, ik zal wel even...

THESEUS : Nee, het is in orde, blijf. Philostrates ga de stad in en begiftig het volk met slechts één gedachte: feest, Philostrates, feest! Ik wil niemand zien die treurig is die dag. *(Philostrates af)* Hippolyta, ik weet dat ik je met het zwaard heb moeten veroveren, maar die tijd is nu...

HIPPOLYTA : Hou je van me?

THESEUS : ...Ja, heel zeker.

HIPPOLYTA : Wel, ik hou ook van jou en dat maakt al het overige van geen tel meer.

PHILOSTRATES : *(terug op, behoedzaam)* Hoogheid, uw vriend heer Egeus wenst u dringend te spreken.

THESEUS : Ach, Egeus, laat hem toch binnen.

(Egeus, Hermia, Lysander en Demetrius op. Philostrates af.)

EGEUS : Gegroet hertog.

THESEUS : Egeus, wat is er met je?

EGEUS : Het gaat om dit drietal heer. Hier mijn dochter Hermia - die ik beloofde aan Demetrius - heeft het in haar hoofd gehaald om tegen mijn wens in te willen trouwen met Lysander. Ze beweert - verdwaasd als ze is door zijn pubergedichtjes - dat ze van hem houdt. Ik heb er gewoon niets meer aan te zeggen. Telkens als ik mijn rug draai zijn ze niet meer van elkander weg te slaan. Mijn heer, ik vraag u: het beschikkingsrecht van de vader staat dat dan niet boven de keuze van zijn dochter?

THESEUS : ...Jawel, zo staat het ook vermeld in onze wetten.

EGEUS : Dan moet ze hier voor u beloven dat ze zal trouwen met diegene die ik verkies, Demetrius, of ze zal sterven.

THESEUS : Hermia, luister goed: je vaders wil respekteren is toch niet te veel gevraagd en daarbij, Demetrius is toch een goede en welstellende jongeman.

HERMIA : Dat is Lysander ook.

THESEUS : Maar hij heeft jouw vaders zegen niet.

HERMIA : Als hij Lysander ook maar eventjes kon zien zoals ik hem zie.

THESEUS : Jij bent diegene die zoals je vader zou moeten zien en niet andersom kindje!

HERMIA : Vergeef me heer, dat ik u dit durf te vragen, maar wat zal het ergste zijn dat mij kan overkomen wanneer wij volharden?

THESEUS : In het beste geval, sterven... of levenslange verbanning naar een klooster. Denk na kindje, het is slechts weinigen gegeven om dat soort leven aan te kunnen.

HERMIA : Ik ga nog liever het klooster in dan dat ik mij moet geven aan een man waar ik niet van hou.

THESEUS : Hoor eens, je krijgt nog enkele dagen bedenktijd. Op mijn huwelijksdag wil ik je definitief antwoord weten, je kent de consequenties.

DEMETRIUS : Hermia alsjeblieft.

(Hermia af.)

DEMETRIUS : En jij Lysander, hou toch op met je aan een droom te hechten die niet eens de jouwe is.

LYSANDER : Haar vader houdt van jou, is het niet?

DEMETRIUS : Jawel en ik hou ook van hem.

EGEUS : Zo is dat!

LYSANDER : Waarom trouwen jullie dan niet met elkander?

EGEUS : Lach maar Lysander, maar mijn dochter geef ik aan wie ik wil. Demetrius is mijn keuze en er is geen grap van jou die daaraan iets zal kunnen veranderen. Zo zijn de regels van het spel nu eenmaal.

LYSANDER : Heer hertog, ik ben van even goede huize als Demetrius, dat weet u en ik hou zeker meer van Hermia dan hij. En wat meer is: zij houdt van mij en er is geen enkele wet die daaraan iets zal kunnen veranderen, want liefde is nu eenmaal een spel zonder regels. Daarbij, nu je hier toch bent Demetrius, was jij nog geen maand geleden niet aan het vrijen met Helena? Hij laat eerst haar op wolken lopen om dan nu plots zijn "rechten" te komen eisen op Hermia.

THESEUS : Tja, eerlijk gezegd is mij dat ook al aan de oren gekomen, maar ik achtte het toen onbelangrijk... Lysander, als jij ons nu alleen zou willen laten, ik heb met beide heren nog wat te bespreken. *(Lysander af)* Luister, op mijn bruiloftsdag...

FADE OUT

Een plaats in de stad.

LYSANDER : Laten we vluchten. Naar mijn tante, ze woont hier niet zo heel ver vandaan en zal ons graag in huis nemen. Ze is zowat een tweede moeder voor mij. Daar kunnen we trouwen, daar gelden onze wetten niet... Luister, zie je kans om morgennacht het huis uit te glippen? (*Hermia twijfelt, knikt dan*) Ga dan het woud in tot aan de open plek bij de grote boom, ik zal daar op je wachten.

HERMIA : Oh Lysander, ik zal er zijn!

LYSANDER : Beloofd?

HERMIA : Ik zweer het, bij-alles-wat-me-lief-is.

(*Helena op*)

HERMIA : Dag Helena, hoe gaat het met mijn mooiste hartsvriendin?

HELENA : Wat, waar haal jij het lef vandaan om mij jouw hartsvriendin te noemen, laat staan mooi?

HERMIA : Waar heb je het over?

HELENA : Alsof jij er niet van geniet dat Demetrius mij niet meer ziet staan en nu achter jouw schoonheid aanloopt.

HERMIA : Maar Helena, je weet goed genoeg dat ik daar niets mee te maken heb of wil hebben. Lysander is mijn lief en zeker niet Demetrius.

HELENA : Hoe doe jij dat dan? Er moet toch iets zijn dat hem gek van je maakt. Als het dan niet jouw schoonheid is, wat is het dan wel? Oh, als jij mijn vriendin bent, help me dan toch. Wat doe jij dan zoal?

HERMIA : God, ik weet het niet. Ik wil hem niet en hoe meer ik hem dat zeg, hoe meer hij mij wil.

HELENA : Oh, ik wil hem zo en hoe meer ik hem dat zeg, hoe minder hij mij wil.

HERMIA : Hoe meer ik hem uitscheld, hoe liever hij tegen mij is.

HELENA : Hoe meer ik heb bejubel, hoe norser hij tegen mij is.

HERMIA : Hoe harder ik van hem wegloop, hoe slaafser hij mij volgt.

HELENA : Hoe slaafser ik hem volg, hoe harder hij van mij gaat lopen. Oh wist ik maar hoe ik zo'n aantrekking kon hebben als jij.

HERMIA : Als ik ook maar een beetje ervan zou kunnen weggeven dan gaf ik het maar al te graag aan jou. Het zou me veel gelukkiger maken.

HELENA : Dat zal wel.

HERMIA : Wees maar gerust, Demetrius zal niet lang meer achter mij aanlopen.

HELENA : ???!

LYSANDER : Wij gaan vluchten Helena, morgennacht.

HERMIA : Weet je nog de grote boom in het woud, waar we vroeger zo vaak elkaars geheimpjes deelden? Wel, daar hebben we afgesproken en dan gaan we weg. Het is onze enige manier om te kunnen ontsnappen aan die absurde wet. Nu moet ik gaan. Dag Helena en duim voor ons. *(tot Lysander)* Zul je er zijn, wat er ook gebeurt?

LYSANDER : Wat er ook gebeurt. *(Hermia af)* Ik ga ook maar eens. Dag Helena, volhouden meid het komt allemaal wel goed. *(Lysander af)*

HELENA : Allemaal gemakkelijk gezegd, volhouden. (*doet Hermia na*) Als ik ook maar een klein beetje zou kunnen weggeven, dan gaf ik het aan jou. Zie ik er uit alsof ik iets nodig heb misschien? Ik ben minstens even mooi als zij en ik kan er evenveel krijgen. Behalve Demetrius... Tenzij, als ik hem morgenavond vertel dat Hermia de stad wil uitvluchten, dan wil hij vast achter haar aan en dan moet hij me wel meenemen. Zo kan ik minstens een hele nacht bij hem zijn.

BLACK OUT

Het huis van Peter.

PETER : Is ons gezelschap compleet?

NICK : Je kan hen best één voor één afroepen in de volgorde van het stuk.

PETER : Hier is de rolverdeling, goedbevonden door alle Atheners, zoals we het stuk ter ere van de bruiloft van onze hertog, op het feest zullen spelen.

NICK : Zou je niet beter eerst vertellen hoe het stuk heet?

PETER : Dank u. Het stuk is getiteld: "Het meest betreurenswaardige blijspel van de wrede dood van Pyramus en Thisby."

NICK : Een prachtig stuk, geloof me. Begin nu maar de rollen te verdelen.

PETER : Antwoord als ik roep. Nick?

NICK : Hier ben ik. Zeg maar, welke rol is er voor mij voorbehouden?

PETER : Jij speelt de rol van Pyramus.

NICK : Geweeeeeeldig... Euh, wat is Pyramus? Nee, ik bedoel, is hij een minnaar of een tiran?

PETER : Een minnaar, die uit liefde stijlvol zelfmoord pleegt.

NICK : Om dat goed te spelen, vraagt dat om gehuil en let wel, als ik in vorm ben, laat dan het publiek zijn ogen maar beschermen want ik zal heelder stortvloeden van tranen veroorzaken... Goed, nu de anderen.

PETER : Dank u.

NICK : Hoewel, je moet weten dat ik eigenlijk veel beter zou zijn als tiran. Daarin zou ik mij pas echt kunnen uitleven. Zoals bijvoorbeeld: "Hoor de donder slaan als ik mijn stem verhef. Jij hebt wel een lef om hier nog te staan."

PETER : Dank u!!!... Francis, jij speelt de rol van Thisby.

FRANCIS : Aha Thisby, een ridder van de ronde tafel?

PETER : Nee, het meisje waar Pyramus verliefd op is.

FRANCIS : Oh nee!!

JOPPE : En waarom niet?

FRANCIS : Omdat... Wel omdat... Zeg dan, dan moet ik mij scheren!

PETER : Maar nee, we zetten je wel een masker op en je spreekt met een hoog stemmetje.

NICK : Jamaar, als ik een masker mag opzetten, dan kan ik ook de rol van Thisby spelen en ik kan met een verschrikkelijk hoog stemmetje spreken. (*Doet het voor, eerst als Pyramus*) "Thisby mijn lief, zijt gij aldaar?" (*dan als Thisby*) "Oh Pyramus, het is gij, niet waar?"

PETER : Dank u, maar nee bedankt! Jij speelt Pyramus en jij Francis jij speelt Thisby.

BEIDE : Al goed, al goed.

PETER : Robin?

ROBIN : Jawel.

PETER : Robin, jij speelt Thisby's moeder. Tom?... Tom!

TOM : Hier ben ik.

PETER : Jij speelt de vader van Pyramus, ikzelf speel Thisby's vader. Joppe, jij krijgt de rol van de leeuw. Ziezo, dat is het.

JOPPE : Heeft die leeuw veel tekst? Dan zou ik die graag zo snel mogelijk krijgen want ik heb nogal moeite met het van buiten leren.

PETER : Nee, deze rol vereist heel veel improvisatie. Je moet voornamelijk brullen.

NICK : Zeg, maar als ik nu ook eens de rol van die leeuw speelde. Ik zou zo geweldig kunnen brullen dat het een lust zou zijn om mij te horen brullen. Ik zal zo schitterend brullen dat de hertog zou zeggen: "Laat hem nog eens brullen, ik wil dat hij nog eens brult."

TOM : Jij zou veel te vreselijk te keer gaan.

JOPPE : En de dames in het publiek zouden beginnen gillen.

ROBIN : En dan zouden wij als beloning worden opgehangen.

NICK : Goed, goed. Maar als ik nu eens beloof dat ik zo zacht en lief zou brullen als een... als een kanariepietje.

PETER : Nee dank u Nick, jij speelt de rol van Pyramus omdat... omdat niemand van ons zo geschikt is als jij om die rol te spelen. De heldhaftige Pyramus, de sterke, de knappe, de lieve Pyramus.

NICK : In dat geval vrienden, aanvaard ik deze rol. Welke baard zal ik het beste aandoen?

PETER : God, iedere baard die je maar verkiest.

NICK : Jamaar, ik zou dit met een gele baard kunnen spelen of een grijze, misschien wel een blauwe, nee dat zou er over zijn...

PETER : Goed mensen dat was het dan. Laten we afspreken morgenavond in het woud bij de open plek aan de grote boom. Daar kunnen we goed repeteren, want hier in de stad zouden we teveel gestoord worden. En mag ik u vragen om alsjeblief uw tekst te kennen. Ik zal ondertussen een lijstje maken met alle benodigdheden voor het stuk. Alsjeblief, stel me niet teleur.

NICK : We zullen er zijn. En daar zullen we repeteren,
onbevangen en moedig. Het zal hard zijn. Het zal
perfect zijn. Gegroet.

BLACK OUT

T W E E D E B E D R I J F

Ergens in het woud.

(Een elf loopt door het woud als Puck opkomt.)

PUCK : Hé daar Waanbeeld, waarheen wandelt gij?

ELF : Over heuvel, over dal
in het woud, op landerijen
groen van 't gras, of kleurig glooiend
in 't gezoem van honingbijen
moet ik overal gaan zien
want ik dien de elfenkoningin

PUCK : Zo'n zachte stem, zo teder, zo fijn
jij moet vast een elf van Titania zijn.

ELF : Ik moet nog snel om verse dauwdruppels gaan
want zo dadelijk komt Titania en haar elfen aan.

PUCK : Dat ze dan maar uitkijkt
want straks komt Oberon
hier feesten en het blijkt
dat die twee ruzie hebben met elkaar.
Sinds Titania dat knaapje heeft als nieuwe page
is Oberon razend van jaloezie op haar
Oberon zou graag zijn gevolg verrijken
met die knaap, maar Titania weet niet van wijken
en sindsdien wil geen van beiden de ander nog zien.

Elke keer als ze elkander toch ontmoeten
vechten ze haar en pluim over die knaap
en moeten wij elfen onder hun toorn boeten.

ELF : Ik denk dat ik jou ken.
Ben jij niet die duivel doe al
Koning Oberons vazal

die iedere kans grijpt om
de mensen te doen schrikken
met je grillen en je strikken
en zelfs de dieren weet te storen
in hun rust en hun geluk
is jouw naam niet... Puck?

PUCK : Proficiat, dat heb je snel geraden
ik ben inderdaad die leukste elf van het woud
die altijd Oberon aan het lachen weet te krijgen
en ik heb een niet onaardige reputatie opgebouwd
van de mensen graag bij de neus te nemen.
Zo deed ik ooit eens of ik een stoel was
van een oud en lelijk wijf
maar toen ze wou gaan zitten
nam ik al gauw de benen en viel zij baf
tegen de grond met haar dik lijf.

(Ze lachen beiden.)

Ai, ai, daar is mijn koning Oberon al.

ELF : En daar Titania! Tot ziens... leuke vazal.

(Oberon, Titania en elfen op.)

OBERON : Titania, wat een eer om jou hier in het maanlicht
te ontmoeten.

TITANIA : Oberon, nog altijd even jaloers zie ik. Kom elfen
laten we gaan, we hebben hier niets meer te zoeken.

(Titania en de elfen willen weg.)

OBERON : Blijf staan zeg ik je! Ik ben nog steeds je man.

TITANIA : En ik jouw vrouw! Ben jij dan niet uit het elfen-
land gegaan om elders je liefde te verklaren? Waarom
ben je nu zo plots weergekeerd? Is het omdat je vroe-
gere maitresse, Hippolyta, gaat huwen met Theseus? Kom
je soms hun bed ook zegenen?

OBERON : Wie ben jij om zo over mij te praten. Was jij dan
niet diegene die achter Theseus aanliep, zijn kop zot

maakte en hem zo zijn verloving deed breken met Eagle en later met Ariadne?

TITANIA : Fabels, die alleen maar echt lijken in jouw jaloerse geest. He is al sinds vorig jaar dat wij elkaar niet meer gewoon kunnen tegenkomen aan het strand, in een wei of samen dansen in de wind zonder dat er ruzie van komt. Daarom wreekt de natuur zich en hangt deze mist in het woud, lopen de rivieren alsmaar over en mislukt de oogst keer op keer. Zelfs de seizoenen weten niet meer waar hun plaats is en dat allemaal door onze twist. Wij zijn de oorzaak van al dat kwaad.

OBERON : Onderneem dan iets, het ligt allemaal in jouw handen. Waarom ben jij zo koppig tegen mij? Ik vraag alleen maar om dat kind af te staan.

TITANIA : Ik denk er nog niet aan. Zijn moeder was één van mijn trouwste helpsters. Vaak hebben we uren zitten praten als echte hartsvriendinnen. Zelfs toen ze hoogzwanger was diende ze me als geen ander, maar omdat zij nu eenmaal een sterveling was, stierf ze toen ze dit kind baarde. Nu heb ik de opvoeding van dat kind op mij genomen, ik ben het haar gewoon verschuldigd en daarom blijft die jongen bij mij.

OBERON : Hoe lang ben je zinnens van hier te blijven?

TITANIA : Minstens tot na het huwelijk van Theseus. Nu, als je gekalmeerd bent en met ons wil meefeesten in het maanlicht dan ben je welkom. Zo niet, mijdt ons dan, dan bespaar je jezelf de last.

OBERON : Geef mij die knaap en ik ga graag met je mee.

TITANIA : Nog niet voor heel je koninkrijk. Kom elfen, het heeft geen zin om hier nog langer te blijven. Hier komt toch weer ruzie van. (*Titania en haar elfen af.*)

OBERON : Ga maar, maar je zal dit woud niet verlaten eer ik je gestraft heb voor deze belediging. Puck! Puck!!!

PUCK : Jawel heer...

OBERON : Weet je nog die plek die ik je ooit eens toonde - in het westen - waar Cupido, verblind door het felle licht van de maan, zijn doel mistte en zijn pijl terecht kwam in een bloemenbed. Wel, die bloemen heten sindsdien blindeliefdeskruid, want als je eenmaal het sap ervan op de ogen van een slapend iemand plengt, dan wordt die bij het ontwaken smoorverliefd op het eerste levend wezen dat hij ziet. Breng mij enkele van die bloemen, je weet waar naartoe.

PUCK : Jawel, ik vlieg al razendsnel. *(Hij loopt recht op het publiek af, bedenkt zich dan plots en draait zich vragend naar Oberon, die boos de juiste richting aanwijst.)*

OBERON : Ga, pummel!

PUCK : ...Grapje... allé vooruit slungel! *(loopt snel af terwijl hij zichzelf zit af te jakkeren.)*

OBERON : Als ik eenmaal dat sap heb, wacht ik rustig tot Titania zich te slapen legt. Dan zal ik er ruim voldoende van op haar ogen doen en het eerste wat ze zal zien bij het ontwaken: een wolf, een beer, of misschien wel een bosaap, wat dan ook, daar zal ze smoorverliefd op worden of ze nu wil of niet. Vooral- eer ik haar terug genees met een tegengif dat alleen ik ken, zal ze die knaap aan mij hebben afgestaan. Ssst, maak mij onzichtbaar maan!

(Oberon maakt zich onzichtbaar en Helena en Demetrius komen op.)

HELENA : Demetrius, wacht op mij.

DEMETRIUS : Waarom blijf jij mij volgen? Ik-hou-niet-van-je! Waar zit hij, Lysander dat ik hem op zijn smoel sla. En waar is Hermia die mij zoiets wil aandoen? Jij zei toch dat ze hier zouden zijn. Hier sta ik nu. Och ga weg stomme geit, laat me met rust.

HELENA : Je doet me pijn met je harteloze manieren en toch zijn jouw gemene woorden als een zachte streling over mijn hart.

DEMETRIUS : Verleid ik je soms? Ben ik lief tegen je, Ben ik soms niet duidelijk genoeg? Ik kan niet en ik wil niet van je houden.

HELENA : Des te meer hou ik van jou. Ik ben je hondje, hoe meer je me slaat hoe meer ik kwispel. Doe alsof ik je trouwe hond ben, dan kan je toch niet weigeren dat ik je volg. Zelfs dat zou mij al gelukkig maken.

DEMETRIUS : Ik kan er niet meer tegen. Ik word gewoon kotsmisselijk als ik je zie.

HELENA : En ik word misselijk als ik jou niet zie.

DEMETRIUS : Je krijgt nog een slechte naam, om zomaar de stad te verlaten om een man achterna te lopen - die niet eens van je houdt - en je 's nachts alleen in het woud te begeven terwijl je nog maagd bent.

HELENA : Ik weet dat ik kan vertrouwen op jouw eerbaarheid en als ik jou zie is voor mij de nacht voorbij. Jij bent gewoon mijn hele wereld. Hoe kan ik dan alleen zijn als jij bij me bent?

DEMETRIUS : Ik loop van je weg, verberg me ergens in het woud en laat je achter voor de wilde beesten.

HELENA : Zelfs het wildste beest is niets in vergelijking met jou.

DEMETRIUS : Jij bent toch niet voor rede vatbaar. Laat me met rust en durf me nu niet meer achterna te gaan want ik zweer dat ik je wat aandoe.

HELENA : Je doet me al genoeg aan, in de stad, in de tempel, jij bent een grote belediging voor de vrouwelijke sexe. Wij kunnen niet vechten voor de liefde zoals mannen dat doen. Wij zijn het wild waarachter jullie moeten jagen... (*Demetrius loopt af*) Het is hier wel de wereld op zijn kop. De bloemen brengen honing naar de bij, de muis loopt achter de kat. Demetrius wacht